

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 19. november 2018
(OR. en)

13991/18

CFSP/PESC 1021
DEVGEN 186
CLIMA 203
COPS 417
ENV 729
ONU 96
RELEX 942

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra: Generalsekretariatet for Rådet

til: delegationerne

Vedr.: Vanddiplomati - Rådets konklusioner (19. november 2018)

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om vanddiplomati, der blev vedtaget af Rådet den 19. november 2018 på 3652. samling.

RÅDETS KONKLUSIONER OM VANDDIPLOMATI

RÅDET vedtog følgende konklusioner:

INDLEDNING

1. Vand er en betingelse for menneskers overlevelse og værdighed og en grundlæggende forudsætning for både samfunds og miljøets modstandsdygtighed. Vand er absolut nødvendigt for menneskers ernæring og sundhed og afgørende for økosystemforvaltning, landbrug, energi og overordnet global sikkerhed. Sikring af bæredygtig adgang til rent vand og sanitet, opnåelse af bæredygtig vandforvaltning og forebyggelse af knaphed og mindselse af oversvømmelser er centrale globale udfordringer i det 21. århundrede, hvor verden står over for en voksende befolkning og i stigende grad berøres af klimaændringer. Størstedelen af verdens ferskvandsressourcer krydser grænser, så bæredygtig og effektiv forvaltning heraf er et internationalt spørgsmål på såvel subnationalt som bilateralt, regionalt og multilateralt plan.
2. Spændinger og konflikter på grund af adgang til og brug af vand fortsætter med at stige, herunder grænseoverskridende virkninger af vandrelaterede konflikter internt i lande, eftersom tilgængeligheden og kvaliteten af verdens vandressourcer og økosystemer forringes, og truslen om vandmangel spredt sig. Vandknaphed kan have indvirkning på fred og sikkerhed, og vandrelaterede risici kan have alvorlige menneskelige og økonomiske omkostninger – og det kan alt sammen have direkte konsekvenser for EU, blandt andet gennem migrationsstrømme.
3. Samarbejde om vand på alle niveauer er mere og mere vigtigt i denne sammenhæng. I overensstemmelse med EU's globale strategi og rapporten fra højniveaupanelet om vand og det globale højniveaupanel om vand og fred er politisk engagement på højt plan nødvendigt for at forebygge og begrænse konfliktpotentialer i delt vand og for at fremme fred og stabilitet.

4. Der er behov for at tackle de vandrelaterede konsekvenser af klimaændringer, blandt andet ved at skabe synergi mellem vanddiplomati og klimadiplomati, jf. Rådets konklusioner af 26. februar 2018 om klimadiplomati.

VAND OG SIKKERHED, STABILITET OG KONFLIKTFOREBYGGELSE

5. Rådet er fast besluttet på at styrke EU's diplomatiske engagement vedrørende vand som et freds-, sikkerheds- og stabilitetsinstrument. EU's vanddiplomati skal tage sigte på at lette forebyggelse, begrænsning og løsning af konflikter og dermed bidrage til en retfærdig, bæredygtig og integreret forvaltning af vandressourcer fra kilde til hav og fremme modstandsdygtighed over for klimaændringers indvirkninger på vand. Samarbejde om vand skal udnyttes til at fremme regional integration og tackle politisk ustabilitet.
6. EU fordømmer kraftigt brug af vand som krigsvåben: Ødelæggelse af vandinfrastruktur, forurening af vand eller omdirigering af vandløb for at begrænse eller hindre adgang til vand kan i denne forbindelse udgøre overtrædelser af international ret.
7. EU har en mangeårig tradition for og positive erfaringer med samarbejde om vand og vil tage initiativer til at dele sin erfaring og viden med partnerlande, navnlig i skrøbelige sammenhænge.
8. I store dele af Mellemøsten og Nordafrika bidrager kombinationen af tilbagevendende tørkeperioder, fysisk vandknaphed og dårlig vandkvalitet, væbnede konflikter, tvangsfordrivelse, ringe vandforvaltning og svage institutionelle præstationer til en voksende vandkrise. I andre tilfælde, f.eks. Tchad Sø-Bassinet og Aralsøen, er vandkilderne svundet ind på dramatisk vis og forventes at komme under endnu mere pres som følge af ikkebæredygtig brug eller klimaændringers indvirkninger. Opførelse af store dæmninger i internationale floder som f.eks. Nilen og Mekong kan bidrage til spændinger mellem stater ved flodbredderne og de øvrige berørte områder. EU er rede til at støtte bestræbelser på at tackle disse udfordringer på anmodning af alle parter.

9. Den højtstående repræsentant, Kommissionen og EU-medlemsstaterne opfordres til at sikre, at systemer for tidlig varsling vedrørende konfliktforebyggelse tager hensyn til sikkerhedsudfordringerne i forbindelse med vand, og styrke forbindelsen mellem tidlig varsling og tidlig handling på tværs af politikområder.
10. Kommissionen og medlemsstaterne opfordres desuden til fortsat at udsende bistand for at muliggøre adgang til vand og sanitet også under humanitære kriser med henblik på at øge beredskabs- og forebyggelseskapaciteten til at redde menneskeliv, forbedre livsgrundlaget og levevilkårene og bidrage til katastrofe- eller konfliktramte befolkningsgruppers modstandsdygtighed.

GRÆNSEOVERSKRIDENDE VANDSAMARBEJDE, INSTITUTIONER OG FORVALTNING

11. Et centralt mål for EU's vanddiplomati er at engagere sig på lang sigt i fremme af samarbejdstilgange til at tackle de grænseoverskridende vandudfordringer. EU er rede til at arbejde i partnerskab med andre for at fremme samarbejdsorienteret og bæredygtig vandforvaltning og tilskynde til og støtte regionalt og internationalt samarbejde. Gode eksempler på et sådant samarbejde findes allerede i Middelhavsområdet og Latinamerika. EU opfordrer alle relevante parter og interessenter til at udvikle og opretholde grænseoverskridende ordninger, herunder særlige institutioner og kommissioner, og til at maksimere deres effektivitet på alle niveauer med henblik på at undgå politiske og økonomiske spændinger mellem og internt i stater. Forvaltning, tilpasningsevne og institutionelle rammer spiller en hovedrolle i forebyggelse af sociale spændinger og konflikter. Samarbejde om fælles vandressourcer er afgørende for at sikre varig fred og bæredygtig udvikling.

12. Effektive grænseoverskridende ordninger og aftaler, hvad enten de er globale, regionale eller bilaterale, kræver engagement fra og deltagelse af alle lande ved have, søer og floder samt opstrømslande. EU er også rede til at støtte konstruktiv dialog mellem berørte parter i forbindelse med større infrastrukturprojekter med grænseoverskridende virkninger, hvad enten de vedrører vandkvantitet eller -kvalitet. EU gentager behovet for fuld overholdelse af internationale miljøstandarder og standarder for nuklear sikkerhed, når der udvikles projekter i EU's nabolande, som har indvirkning på grænseoverskridende vandressourcer. EU glæder sig over den konstruktive dialog om vand- og energispørgsmål i Centralasien, som allerede har ført til de første aftaler, samt platformen mellem EU og Centralasien for miljø- og vandsamarbejde.
13. EU vil fortsætte med at fremme tiltrædelse og gennemførelse af internationale aftaler om vandsamarbejde, navnlig konventionen om beskyttelse og udnyttelse af grænseoverskridende vandløb og internationale søer (Helsingforsvandkonventionen 1992) og De Forenede Nationers konvention om ikkesejladsmæssig udnyttelse af internationale vandveje (New York 1997) og andre relevante internationale aftaler. EU glæder sig over den globale åbning af Helsingforsvandkonventionen for lande uden for den paneuropæiske region og vil fortsætte med at bygge videre på det positive opsøgende arbejde udført i 2018 ved yderligere at fremme og støtte nye tiltrædelser af denne konvention.
14. EU forpligter sig til at fremme integreret vandressourceforvaltning og effektiv bæredygtig og integreret vandforvaltning. Styrket vandforvaltning på alle niveauer er afgørende for langsigtet stabilitet. Det kræver passende institutioner, pålidelige data, kapacitetsopbygning, bevidstgørelse og finansiering. Det bør fremme bæredygtig, holdbar og klimaresistent vandforvaltning samt hensyn til de indbyrdes forbindelser mellem vand, energi, fødevarer og økosystemer. EU vil engagere sig yderligere med regionale institutioner og organisationer, nationale og lokale myndigheder, samfundsgrupper og civilsamfundet med henblik herpå, blandt andet ved at trække på eksisterende bedste praksis og initiativer, herunder fra eksisterende internationale centre, der er medfinansieret af EU.

INGEN MÅ LADES I STIKKEN – VAND I 2030-DAGSORDENEN, PARISAFTALEN OM KLIMAÆNDRINGER: MULTILATERALT SAMARBEJDE

15. Både i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og i Parisaftalen om klimaændringer fremhæves vands tværsektorielle rolle og de tætte forbindelser mellem vand og mange politikker: sikkerhed, menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene, klimaændringer, sundhed, fødevarer sikkerhed, energi, sejlads ad indre vandveje, forureningsbekæmpelse, biodiversitet, ørkendannelse, jordforringelse og det overordnede behov for en mindre ressourcekrævende vækst. Ved at udnytte synergier og gå mindst muligt på kompromis bliver det lettere at sikre en effektiv og sammenhængende gennemførelse af begge dagsordener. EU støtter opfordringen i Sendairammen for katastrofebygning til at sikre, at ny og eksisterende kritisk vandinfrastruktur er mere modstandsdygtig, og vigtigheden af oplysning om og en bedre forståelse af vandrelaterede katastroferisici og deres indvirkning på samfundet.
16. EU er engageret i menneskers ret til sikkert drikkevand og sanitet som en del af retten til en ordentlig levestandard. EU anerkender, at menneskers ret til sikkert drikkevand berettiger alle, uden forskelsbehandling, til at have adgang til tilstrækkeligt, sikkert, acceptabelt, fysisk tilgængeligt og prisbilligt vand til personlig brug og husholdningsbrug. EU anerkender endvidere, at menneskers ret til sanitet berettiger alle, uden forskelsbehandling, til i alle livssfærer at have fysisk og prisbillig adgang til sanitære faciliteter, som er sikre, hygiejniske, forsvarlige samt socialt og kulturelt acceptabelt, og som beskytter privatlivets fred og sikrer værdighed. Som en del af dette engagement vil EU fortsat støtte og beskytte menneskerettighedsforkæmpere, der beskæftiger sig med miljøspørgsmål.

17. EU bekræfter på ny, at det er fast besluttet på at gennemføre FN's 2030-dagsorden, og fremhæver, at fremskridt med mål 6 ("Sikre at alle har adgang til vand og sanitet, og at dette forvaltes bæredygtigt") er afgørende for at nå de øvrige mål for bæredygtig udvikling (SDG). Da de nuværende fremskridt er utilstrækkelige, hvilket fremhæves i den sammenfattende rapport om vand og sanitet 2018, er EU opsat på at øge denne indsats gennem sin indsats inden for udviklingssamarbejde og opfordrer alle partnere og interessenter til at tage de nødvendige yderligere skridt til at gennemføre mål 6, de tilhørende delmål og andre vandrelaterede mål for bæredygtig udvikling. Alle interessenter bør påtage sig deres rolle i forbindelse med gennemførelsen af målsætningen om integreret forvaltning af vandressourcerne, herunder på tværs af grænserne. Opdaterede og pålidelige indikatorer og oplysninger er nødvendige, ikke kun for at følge fremskridtene, men også for at sikre ansvarlighed og gennemsigtighed.
18. Kvinder, piger og unge spiller en afgørende rolle for at skabe menneskelig udvikling og inklusiv og bæredygtig vækst. Kvinder er særlig berørt af manglende adgang til vand og sanitet og oplever vidtrækkende følger heraf, herunder lange og til tider farlige ture efter vand eller for at benytte sanitet og hygiejnefaciliteter. Rådet bekræfter på ny betydningen af at integrere kønsperspektivet i vanddiplomati.
19. EU understreger den cirkulære økonomis betydelige bidrag til vandbesparelser, herunder ved genanvendelse, understreger betydningen af digitale, teknologibaserede og andre innovative løsninger, navnlig naturbaserede løsninger, og tilskynder Kommissionen og EU-medlemsstaterne til at finansiere og fremme forskning og partnerskaber inden for vandinnovation med deltagelse af offentlige og private interessenter.
20. Der er en vigtig forbindelse mellem vand og klimaændringer. Meddelelser om tilpasning i henhold til Parisaftalen er en god lejlighed til at oplyse om gennemførelsesforanstaltninger vedrørende bæredygtig og integreret vandforvaltning i overensstemmelse med Parisaftalen og 2030-dagsordenen. FN's generalsekretærs klimatopmøde i 2019 bliver en vigtig lejlighed til at oplyse om behovet for en øget klimaindsats, både med hensyn til modvirkning og tilpasning.

21. EU og dets medlemsstater vil bidrage til en samordnet international indsats for at tackle de mange og tværgående dimensioner af vand på en sammenhængende måde. EU glæder sig i den forbindelse over de seneste drøftelser i FN's Sikkerhedsråd og i andre fora, hvor vand, klima, fred og sikkerhed knyttes sammen, og tilskynder EU-medlemsstaterne til fortsat at medtage disse spørgsmål i høringer og drøftelser i Sikkerhedsrådet og i andre relevante fora. EU, som kraftigt støtter arbejdet på multilateralt plan, bifalder topmødet i Det Politiske Forum på Højt Niveau i 2019 og understreger vigtigheden af en effektiv koordinering af FN's arbejde om vand og sanitet, navnlig gennem UN Water, for at sikre bedre sammenhæng og indsigt og bane vejen for strategiske drøftelser i hele systemet og afholdelsen af et FN-møde på højt plan om vand. EU glæder sig over lanceringen af FN's drikkevandstiår 2018-2028 som et bidrag til at opnå hurtigere fremskridt hen imod opfyldelsen af SDG 6 og andre vandrelaterede mål i 2030-dagsordenen.

HEN IMOD EN ØGET INDSATS

22. EU bekræfter sit fortsatte engagement i at tackle vandudfordringer i hele verden. I overensstemmelse med EU's globale strategi og den nye europæiske konsensus om udvikling anerkender EU behovet for konkrete skridt til at styrke forsvarlige vandpolitikker og koordinere de internationale bestræbelser, interesser og strategier på bedre vis. Rådet opfordrer den højtstående repræsentant, Kommissionen og medlemsstaterne til at anvende alle til rådighed værende redskaber til at sikre, at integrerede vandpolitikker og -tiltag tackler hele spektret af udfordringer – politiske og sikkerhedsmæssige, udviklingsmæssige, humanitære og miljømæssige.
23. Rådet opfordrer den højtstående repræsentant, Kommissionen og medlemsstaterne til at tage behørigt hensyn til betydningen af vand og sanitet i planlægningen af det fremtidige finansielle og tekniske samarbejde med partnerlande, herunder som led i den kommende flerårige finansielle ramme, og tilskynde til private investeringer og partnerskaber inden for vandinfrastruktur og kapacitetsopbygning med henblik på at udfylde det investeringsunderskud, som ikke kan dækkes ved offentlig finansiering alene.